

Fågelinventering i Bästräsk, delrapport 2019

Fågelinventering i Bästräsk, delrapport 2019

Måns Hjernquist, Per Smitterberg, Clas Hermansson och
Mårten Hjernquist

Titel: Fågelinventering i Bästräsk, delrapport 2019

Utgiven av: Länsstyrelsen i Gotlands län

Rapportansvarig/Författare: Måns Hjernquist, Per Smitterberg, Clas Hermansson, Mårten Hjernquist

Rapportnummer: 2020:1

Diarienummer: 511-3749-16

ISSN: 1653-7041

Foto | omslagsbild: Måns Hjernquist, Per Smitterberg

Foto | inlaga: Måns Hjernquist, Per Smitterberg

Kartbilder: © Lantmäteriet

Tryckår: 2020

Tryckeri: Länsstyrelsen i Gotlands län, Visby.

Rapporten finns att hämta i PDF-format på Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/gotland

Innehåll

1. Inledning	5
2. Områdesbeskrivning	6
2.1 Allmänt	6
2.2 Avgränsningar för inventeringen	7
2.3 Biotoper	7
3. Inventeringsmetodik	16
3.1 Tid.....	16
3.2 Metodik.....	16
4. Fågelförekomst	17
4.1 Allmänna kommentarer	17
4.2 Rödlistan och Artskyddsförordningen.....	19
4.3 Artportalen	22
4.4 Artvisa kommentarer.....	22
4.5 Kommentarer om särskilda arter.....	33
4.5 Övrig information.....	34
5. Preliminära rekommendationer	37
6. Referenser	39
Bilaga 1. Områdesindelning.....	40
Bilaga 2. Rutter vid inventeringar.....	41
Bilaga 3. Fyndlista med kategorier.....	42

1. Inledning

Bästräsk är en insjö i Fleringe socken på norra Gotland. Sjön med intilliggande områden ingår sedan 2001 i naturreservatet Bästräsk och är även skyddat i Natura 2000-nätverket. Reservatet utgörs av en total areal på knappt 1500 hektar varav sjön uppgår till 681 hektar.

Länsstyrelsen i Gotlands län förvaltar reservatet som kan komma att ingå i en nationalpark som planeras. Syftet med denna inventering har varit att öka kunskaperna om fågelförekomsten inom Bästräsk liksom områdets betydelse för fåglar. Denna rapport är en delrapport som kortfattat redovisar delar av resultaten från inventeringar utförda under maj och juni 2019. Inventeringen har genomförts på uppdrag av Länsstyrelsen i Gotlands län som en del inom projektet Marina och limniska värden i nationalparken Bästräsk (Dnr 511-3749-16). Dispens från reservatsföreskrifterna att kunna beträda tillträdesförbud inom fågelskyddsområde har sökts och även erhållits (Dnr 521-2033-2019). En fortsättning av inventeringen har genomförts efter den senaste inventeringen som redovisas i denna rapport och det pågår för närvarande undersökningar utanför häckningsperioden för fåglar och där havskusten närmast sjön ingår. Resultat och innehåll i denna rapport ska därför ses som en första del i att bättre kunna beskriva fågelförekomsten i och omkring Bästräsk.

Figur 1. Karta över Bästeträsk.

2. Områdesbeskrivning

2.1 Allmänt

Bästeträsk är en relativt grund sjö med största djup på 4,5 meter. Sjön är belägen nära havet och den norra delen med endast en relativt smal landremsa emellan. Sjön är näringsfattig och saknar riklig förekomst av vattenvegetation men har rik förekomst av fisk. Delar av strandlinjen består av sankare marker med inslag av vass och ag. Större delen av strandlinjen består dock av en smal rand av grus med inslag av relativt stora stenar. En stor del av stranden är trädbevuxen bestående av främst tall, medan vissa områden i framförallt norra och södra delarna, har öppnare ytor. I sjön finns två öar, Storholmen och Lillholmen som är fågelskyddsområde under 15 mars till 15 juli.

Figur 2. Flygfoto, Måns Hjernquist

2.2 Avgränsningar för inventeringen

Syftet har varit begränsat till att undersöka fågellivet inom sjön Bästeträsk varför inventeringarna har fokuserats till sjön, men även den närmaste strandzonen har ingått i undersökningen.

2.3 Biotoper

Förutom själva vattenmiljön finns en rad olika biotoper som på olika sätt anknyter till vattnet. I Bästeträsk finns även två öar, Storholmen och Lillholmen och enstaka mindre skär eller stenpartier som sticker ovan vattenytan. Vid öarna och längs sjöns strandremsor i framför allt södra och sydvästra delarna finns vass- och agområden,

delvis med riklig utbredning. Längs sjöns stränder växer strandskog som i huvudsak består av tall med relativt hög andel äldre träd och inslag av död ved. Stränderna i övrigt består i huvudsak av grus och är relativt smala. I södra delarna består strandområdena delvis av öppna ytor med inslag av beteshävd.

Figur 3. Det klara vattnet och varierande skogsbestånd ändå fram till sjökanten, är typisk miljö. Foto: Måns Hjernquist

Figur 4. Typisk strandskog vid Bästeträsk, här vy mot västra sidan. Foto: Måns Hjernerquist

Figur 5. Vy från södra delen av sjön, med agfält. Foto: Måns Hjernerquist

Figur 6. Bästräsk från söder med Östersjön i bakgrunden. Foto: Måns Hjernquist

Figur 7. Bästeträsk från ovan.

Figur 8. I agbältena återfinns flera av fågelarterna som påträffades vid inventeringarna. Foto: Måns Hjernquist

Figur 9. Bitvis är träden överhängande sjön. Foto: Måns Hjernquist

Figur 10. På Storholmen finns miljöer med tät vegetation och små våtmarker. Foto: Måns Hjernquist

Figur 11. Ag i södra delarna av området, vilka utgör häckplats för bland annat trana. Foto: Per Smitterberg

Figur 12. Foto: Per Smitterberg

Figur 13. Vy från östra kanten av sjön. Foto: Per Smitterberg

Figur 14. Storholmen. Foto: Måns Hjernquist

3. Inventeringsmetodik

3.1 Tid

Inventeringarna har utförts vid tre tillfällen i maj (15, 16 och 28) och två tillfällen under juni (10 och 18), vid samtliga tillfällen under större delen av dagarna och med 1-3 inventerare vid respektive inventeringstillfälle.

3.2 Metodik

För att uppnå ett tillförlitligt resultat användes flera metoder vid inventering av fågelförekomsten. Dessa överensstämmer med vad som är praxis vid kartläggning av fågelarters populationsutveckling i Naturvårdsverkets program för nationell miljöövervakning (Naturvårdsverket 2017). De metoder som användes var linjetaxering, kustfågeltaxering och revirkartering. Därutöver har punktinsatser gjorts inom särskilda områden där enskilda arter eller individer bedömts kunna utebli vid användandet av standardiserade metoder. Inventeringarna har genomförts till fots, dels längs hela Bästeträsk strand dels längs en linje i området innanför för att där kunna täcka in de arter som finns inom närmaste zonen till sjön. Delar av sjön och strandpartierna främst i södra delen, inklusive öarna har även inventerats med hjälp av kanot. Inventeringarna har utförts av Måns Hjernquist, Per Smitterberg, Clas Hermansson och Mårten Hjernquist. Samtliga är verksamma i Gotlands Ornitologiska förening, som är en regional del av BirdLife Sverige/BirdLife International.

Figur 15. Flygfoto över Bästeträsk med inventeringsområdet inringat av röd linje.

4. Fågelförekomst

4.1 Allmänna kommentarer

Tidigare kunskap om fågelförekomst i området är delvis relativt god men det saknas också kunskap i flera avseenden. Någon egentlig inventering av hela området finns inte publicerad. Att större delen av sjöns stränder är skogsbevuxen med endast en smal grusremsa påverkar vilken fågelförekomst som finns där. Likaså att sjön är näringsfattig, fiskrik men med begränsad vegetation vilket också inverkar på fågelfaunan. Vid inventeringen av fågelförekomsten påträffades 73 arter. Av dessa konstaterades 21 med säkerhet häcka (bofynd eller föräldrafåglar med föda) och 33 bedömdes troligen häcka (sjungande eller spelande hannar). Därutöver bedömdes ytterligare 13 arter som

möjliga häckfåglar genom att de uppvisade sådana indikationer och/eller befann sig inom lämpliga häckningsbiotoper. Av de 73 arter som påträffades finns 25 är uppförda på den svenska rödlistan (Artdatabanken 2015) och/eller i artskyddsförordningens bilaga 1 med B-markering (Artskyddsförordning 2007:845).

Tabell 1. De 25 fågelarter som observerats vid minst ett av inventeringstillfällena och som är uppförda på den svenska rödlistan (Artdatabanken 2015) och/eller i artskyddsförordningens bilaga 1 med B-markering (Artskyddsförordningen 2007:845).

Art	SR-kategori	AF-kategori
Sångsvan		B
Ejder	VU	
Havsörn	NT	B
Brun kärrhök		B
Duvhök	NT	
Kungsörn	NT	B
Trana		
Storspov	NT	B
Silltrut	NT	
Gråtrut	VU	
Skräntärna	NT	B
Fisktärna		B
Silvertärna		B
Tornseglare	VU	
Spillkråka	NT	B
Trädlärka		B
Sånglärka	NT	
Hussvala	VU	
Ängspiplärka	NT	
Kungsfågel	VU	
Halsbandsflugsnappare		B

Art	SR-kategori	AF-kategori
Törnskata		B
Stare	VU	
Gulspurv	VU	
Sävspurv	VU	

Figur 16. Foto: Måns Hjernquist

4.2 Rödlistan och Artskyddsförordningen

Den svenska rödlistan uppdateras vart femte år och aktuell version är den fjärde i ordningen. Listan syftar till att utgöra ett redskap för att utvärdera och bedöma tillståndet för arter och kriterierna är arternas populationsstorlek, förekomst, utbredning men även trender. Antalet hotade fågelarter uppförda i den svenska rödlistan är för närvarande 52.

Av de arter som påträffades vid inventeringen kring Bästeträsk finns 17 upptagna i den svenska rödlistan (ArtDatabanken 2015). Av dessa finns 8 i kategorin Sårbar VU; ejder, gråtrut, tornseglare, kungsfågel, hussvala, stare, gulspurv och sävspurv. I kategorin Nära hotad NT förekommer 9 arter; havsörn, duvhök, kungsörn, silltrut, skräntärna, spillkråka, sånglärka, ängspioplärka och storspov (Tabell 1).

Artskyddsförordningen (2007:845) innehåller fyra förbud. Förbuden i 4 § artskyddsförordningen är uppdelade i fyra punkter och gäller alla vilda fåglar samt de vilda arter av djur som markerats med N eller n i bilaga 1 till artskyddsförordningen samt alla levnadsstadiet hos dessa djur. Med vilda fåglar avses alla i Sverige naturligt förekommande fågelarter. Även om alla fågelarter omfattas bör arter markerade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen, rödlistade arter samt sådana arter som uppvisar en negativ trend prioriteras i skyddsarbetet (Naturvårdsverket 2009). I bilaga 1 till artskyddsförordningen (Förteckning över vissa djur och växtarter) betyder N att arten

kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Arten finns upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet. I samma bilaga betyder n att arten kräver noggrant skydd enligt en nationell svensk bedömning eller till följd av ett internationellt åtagande. Arten finns inte upptagen i bilaga 4 till art- och habitatdirektivet. Inga fågelarter i artskyddsförordningens bilaga 1 är markerade med N eller n. Samtliga fågelarter finns med i bilaga 1, men art som markerats med B skall alltså prioriteras i skyddsarbetet. B innebär att arten har enligt fågeldirektivet eller art- och habitatdirektivet ett sådant unionsintresse att särskilda skyddsområden (fågeldirektivet) eller bevarandeområden (art- och habitatdirektivet) behöver utses. Arten finns upptagen i bilaga 1 till fågeldirektivet eller bilaga 2 till art- och habitatdirektivet.

Utöver de rödlistade fågelarterna (ArtDatabanken 2015) som påträffats vid inventeringarna tillkommer 12 arter som är upptagna i artskyddsförordningens bilaga 1 (Artskyddsförordning 2007:845). Dessa arter är sångsvan, havsörn, brun kärrhök, kungsörn, trana, skräntärna, fisktärna, silvertärna, spillkråka, trädlärka, halsbandsflugsnappare och törnskata (Tabell 1).

Figur 17. Ett äldre nedfallet havsörnsbo. Foto: Måns Hjernquist

4.3 Artportalen

I Artportalen finns rapporter av fågelobservationer men det utgörs av sporadiska rapporteringar. Bland noterade arter som är upptagna på svenska rödlistan och/eller i artskyddsförordningens bilaga 1 eller på annat sätt bör omnämnas är; dvärgmå, härfågel, mindre hackspett, lundsångare, rosenfink, svärta, ängshök, lappsparv, småtärna, myrspov, kentsk tärna, svart röstjärt, bivråk, rödstrupig piplärka och blåkråka. Utöver fynd i Artportalen finns även andra dokumenterade observationer, men i båda fallen behövs en noggrannare genomgång för att kunna användas för att beskriva betydelsen.

4.4 Artvisa kommentarer

Här kommenteras de arter som påträffades vid inventeringarna och är upptagna på den svenska rödlistan (Artdatabanken 2015) och/eller i artskyddsförordningens bilaga 1 med markering B (Artskyddsförordning 2007:845).

Sångsvan (*Cygnus olor*)

Arten observerades genom en ensam adult individ som observerades vid två olika tillfällen och på olika platser i sjön. Vi bedömer att det rör sig om samma individ.

Ejder (*Somateria mollissima*)

Ejder har historiskt häckat i Bästeträsk vilket utgör den enda kända sötvattensmiljön som arten utnyttjat som häckningsplats i, åtminstone inom Sverige och Östersjöregionen. Inga indikationer noterades som tydde på häckning, men mot bakgrund av inventeringens relativt sena startpunkt på säsongen kan häckningar av ejder inte uteslutas. En annan förklaring kan även härledas till att ejdern har haft en starkt vikande trend i Östersjön sedan 1990-talet. Orsakerna bakom populationsnedgången är inte fastställd men sannolikt beror det på flera faktorer där födobrist är en faktor.

Havsörn (*Haliaeetus albicilla*)

Havsörn observerades vid samtliga inventeringstillfällen, ofta vid flertalet tillfällen under samma besök. Observationerna gjordes av främst adulta individer som antingen aktivt födosökte eller transporterade föda, men även då de satt i träd eller på strand och vilade. Ett par havsörn häckar i området sedan många år tillbaka och paret har flera alternativa boplatser, vilket är normalt för arten. 2019 påbörjades häckningen relativt tidigt och en unge producerades. Arten utnyttjar sjön för födosök och hela området som rast- och viloplats.

Figur 18. Adult havsörn. Foto: Per Smitterberg

Brun kärrhök (*Circus aeruginosus*)

Arten observerades vid två av inventeringarna. Ett par påbörjade häckning men avbröt av okänd anledning häckningen senare på säsongen. Områdena i främst södra och sydvästra delarna av sjön liksom öarna hyser biotoper som är mycket lämpliga häckningsplatser för arten.

Duvhök (*Accipiter gentilis*)

En adult duvhök sågs flyga i området, vilket antyder, med hänsyn till årstiden för inventeringarna, att arten häckar i omgivningarna.

Kungsörn (*Aquila chrysaetos*)

Kungsörn observerades vid två tillfällen. Därutöver konstaterades en häckning. Det äldre skogsbeståndet med stort inslag av grovstammiga tallar utgör lämplig miljö för arten.

Trana (*Grus grus*)

Arten påträffades vid samtliga inventeringstillfällen. Tranan har haft en positiv populationsutveckling i Sverige under de senaste 30 åren med en uppskattad årlig tillväxttakt på 6-8% (Ottosson et al. 2012). Samma utveckling har noterats för Gotland och vid Gotlands Ornitologiska förenings inventering 2009 konstaterades att det fanns 150 par på Gotland (Hermansson & Smitterberg 2010). Vid inventeringen konstaterades 11 häckande par och ytterligare individer som var subadults eller observerades utan att häckningsindicer konstaterades. Beståndet vid Bästeträsk utgör ett av de tätaste häckningsområdena på Gotland. Flertalet av paren häckade i den sydvästra delen av sjön, i de utbredda agbältena. Tre par häckade på öarna Storholmen och Lillholmen.

Figur 19. Häckningsbiotop i agfält vid södra området. Foto: Per Smitterberg.

Figur 20. Trana. Foto: Per Smitterberg.

Figur 21. Kungsörn. Foto: Måns Hjernquist

Silltrut (*Larus fuscus fuscus*)

Den gotländska populationen bedöms uppgå till ca 2 000 par. Från 1970-talet och fram till omkring 2000 gick beståndet kraftigt tillbaka men har därefter haft en tillväxt och är nu i nivå med antalet som fanns under 1970-talet (Gustafsson & Högström 1981, Ottosson et al. 2012). Den observation av silltrut i Bästeträsk som gjordes bedöms vara av en förbipasserande individ som häckar vid någon av de kända kolonierna längs Gotlands kust. Inga indikationer om regelbundna födosök i sjön noterades men det är känt att arten kan företa långa flygningar från häckplatser för att födosöka.

Gråtrut (*Larus argentatus*)

Arten noterades överflyga området vid flera tillfällen vid flera av inventeringstillfällena. Ett par konstaterades även häcka på en av de mindre öarna i södra delen av Bästeträsk. Mot bakgrund av kunskapen om artens häckningsbiologi samt de goda förutsättningarna att återfinna häckande fåglar, är bedömningen att det fanns ett par 2019. Hela den svenska populationen har haft en årlig genomsnittlig nedgång på 3,7% (Green et al. 2017). På Gotland har liknande nedgång noterats och gråtrut är numera rödlistad (Artdatabanken).

Skräntärna (*Sterna caspia*)

En observation gjordes av en adult individ som aktivt födosökte i sjön. På Gotland finns ungefär 40 häckande par, samtliga på mindre öar utanför kusterna. Likt silltrut är det känt att skräntärna kan företa relativt långa förflyttningar från häckplatserna vid födosök.

Figur 22. Skräntärna sågs födosöka i Bästeträsk. Foto: Per Smitterberg.

Figur 23. Bästeträsk. Foto: Måns Hjernquist

Fisktärna (*Sterna hirundo*)

Flera individer sågs födosöka i sjön. Inga häckningar konstaterades.

Silvertärna (*Sterna paradisaea*)

Flera individer sågs födosöka i sjön men som häckade på annan plats vid havskusten. Inga häckningar konstaterades.

Tornseglare (*Sterna paradisaea*)

Arten observerades vid flertalet tillfällen födosöka i eller passera området. Eftersom inventeringarna delvis genomfördes innan artens normala häckningstid inträffat samt att tornseglare kan göra långa flygningar från boplatserna, är det svårbedömt huruvida det förekom häckningar intill Bästeträsk. Troligen förekommer häckningar i anslutning till byggnader i de norra delarna av området.

Spillkråka (*Dryocopus martius*)

Arten påträffades vid samtliga inventeringar och flera aktiva eller äldre boplatser påträffades. De naturliga tallskogarna runt sjön utgör lämplig häckningsbiotop för spillkråka.

Trädlärka (*Lullula arborea*)

Arten noterades vid flera tillfällen och troligen förekom den som häckfågel i de strandnära tallskogarna.

Sånglärka (*Aluada arvensis*)

Arten noterades sjungandes vid två områden, dels i norra delen i anslutning till Ar, dels i södra delen i anslutning till betesmark. Eftersom området runt Bästeträsk i huvudsak utgörs av skog utan större sammanhängande öppna ytor saknas förutsättningar för sånglärka att häcka i området.

Figur 24. Dvärgmås, en art som tidigare noterats vid Bästetsäk. Foto: Per Smitterberg

Figur 25. Rödbena häckade med flera par 2019. Foto: Per Smitterberg

Hussvala (*Delichon urbicum*)

Arten noterades födosöka över Bästeträsk. Häckningsplatser finns troligen i anslutning till byggnader i framför allt de norra delarna av området.

Ängspiålråka (*Anthus pratensis*)

Arten noterades vid enstaka lämpliga häckningsbiotoper.

Kungsfågel (*Regulus regulus*)

Arten förekom i skogspartier runt sjön och häckade troligen.

Törnskata (*Lanius collurio*)

Arten observerades med en adult hanne vid en lokal som var lämplig häckningsbiotop.

Stare (*Sturnus vulgaris*)

Arten observerades vid flera platser inom hela området, däribland fynd av adulta individer med föda.

Gulsparv (*Emberiza citrinella*)

Arten observerades sjungandes vid flera lämpliga häckningsplatser inom hela området.

Sävparv (*Emberiza schoeniclus*)

Sävparven blev nyligen uppförd i den svenska rödlistan (Artdatabanken 2015) och den svenska populationen bedöms ha minskat (Green et al. 2017). Arten är bunden till vass- och buskområden invid sjöar och våtmarker men är inte särskilt allmän på Gotland där beståndet uppskattats till 2 000 par (Ottosson et al. 2012). Arten påträffades vid flertalet inventeringstillfällen och konstaterades häcka med flera par inom olika områden runt sjön.

Figur 26. Sävspurv förekom inom flera delområden 2019. Foto: Per Smitterberg

Figur 27. 2019 häckade morkulla inom området. Foto: Per Smitterberg

4.5 Kommentarer om särskilda arter

Här kommenteras arter som inte är upptagna i svenska rödlistan (Artdatabanken 2015) och/eller i artskyddsförordningens bilaga 1 med markering B (Artskyddsförordning 2007:845), men som av andra omständigheter bör nämnas.

Drillsnäppa (*Actitis hypoleucos*)

Drillsnäppan uppskattas ha minskat med 30-50% under de senaste 30 åren och har tidigare varit upptagen i rödlistan som nära hotad. Vid revideringen av rödlistan 2015 klassades arten åter som livskraftig. Arten har ett stort utbredningsområde nationellt men återfinns endast häckandes vid steniga vegetationsrika stränder intill sjöar eller vid havskusten. På Gotland är arten inte särskilt vanlig som häckfågel. Vid Bästeträsk observerades dock åtskilliga par och konstaterade häckningar. Bedömningen är att Bästeträsk hyser den tätaste förekomsten av arten på Gotland. Totalt uppskattas att det 2019 fanns 25-30 häckande par längs Bästeträsks stränder.

Småskrake (*Mergus serrator*)

Småskrake var det vanligast sjöfågelarten som regelbundet uppehöll sig i Bästeträsk vid inventeringarna. Arten noterades med flertalet individer, oftast uppträdande parvis, vid samtliga inventeringstillfällen. Eftersom arten häckar relativt sent på året och inventeringen inte omfattade artens egentliga ägglägningsperiod, är det svårt att avgöra hur stor andel som häckade i sjön. Förekomsten av småskrake, men även storskrake, indikerar att det finns rikligt med föda i form av fisk i sjön. Vår bedömning är ändå att sjön utgör en viktig miljö för småskrake under häckningstid och att sjön troligen hyser det tätaste, eller bland de tätaste bestånden av sötvattenshäckande småskrake på Gotland.

4.5 Övrig information

I samband med fågelinventeringarna har flera arter fisk observerats: sik, mört, abborre och sarv. Dessutom har observationer av gotlandssnok *Natrix natrix gotlandica* gjorts vid flera tillfällen, både i omedelbar närhet till vattnet och simmandes i sjön. Två av snokarna var av svart form. Mot bakgrund av att fynden gjorts utan riktade insatser för att återfinna arten indikerar fyndbilden att det finns ett inte negligerbart bestånd i området.

Figur 28. Båstetråsk är bland annat kånt för att vara den enda søtvattensmiljån där ejder häckar. Foto: Måns Hjernquist

Figur 29. Tranpar. Foto: Per Smitterberg

5. Preliminära rekommendationer

Här presenteras kortfattat några exempel på preliminära åtgärdsbehov som konsekvens av inventeringarna och som kan vara aktuella att beakta. Det är sålunda inga genomarbetade förslag utan ska ses som spontant uppkomna tankar vid tillfället för inventeringen.

Fågelskyddsområde

Utökat fågelskyddsområde vid Storholmen och Lillholmen är önskvärt, så att även delar av vattenområdet runt öarna ingår och tiden för start bör tidigareläggas.

Skötselåtgärder

Skötsel i form av röjningar och bete på öarna Stroholmen och Lillholmen skulle visserligen sannolikt gynna vissa fågelarter som idag är begränsade genom förekomsten av tät och utbredd vegetation. Vi känner idag inte till hur öarna historiskt har utnyttjats av människan men under relativt lång period bakåt i modern tid har ingen verksamhet bedrivits som lämnat betydande spår, som kunnat konstateras vid inventeringen. Den vildvuxna vegetationen är en viktig biotop för de arter som idag finns där och ger en karaktär av orördhet och vildmark. Att hålla de södra delarna av Bästeträsk's kantzoner öppna och betade är önskvärt. Delar av dessa är idag öppna och beteshävdade och det är ingen nackdel för fågelfaunan i området att tillse att den hävden fortgår.

Information till allmänheten

Länsstyrelsen har ett allmänt informationsansvar om natur och naturvård som i hög grad bör utnyttjas om en Nationalpark bildas eftersom skyddsformen även medför ökat besöksantal. Det bör upprättas tillfredsställande information i form av skyltar som strategiskt placerats i anslutning till olika infarter till området. Information bör även finnas digitalt på myndighetens hemsida och i broschyrer och dylikt. Nödvändig information om till exempel beträdnadsförbud inom fågelskyddsområde bör finnas i anslutning till platser där båt- och kanotfärder kan tänkas utgå från. Den allmänna informationen bör innehålla bland annat vilket hänsynstagande under häckningsperioden som besökare ska beakta.

Information till särskilda grupper

Exempel på särskilda intressegrupper som kan behöva informeras särskilt utöver allmänt inriktad kunskapspridning är fågelskådare, naturfotografer, båtburna besökare och utövare av Geocaching. Då sjön är relativt öppen finns få platser för sjöfågel att söka skydd i, särskilt beaktat när de har ungvallar, varför sådant kan behöva tas hänsyn till i planeringen av åtgärder som kan väntas medföra ökat besöksantal.

Insamling för analyser av miljögifter

Det är önskvärt att kontinuerligt kontrollera miljögiftsbelastningen i Bästeträsk. Havsörn är en art som har konstaterats vara utsatt för miljögifter med betydande skadliga effekter.

Figur 30. Foto: Måns Hjernquist

6. Referenser

ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Artportalen, Sveriges Lantbruksuniversitet.

Green, M., Haas, F. & Lindström, Å. 2017. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2016. Rapport Biologiska institutionen, Lunds Universitet. 84 sid.

Gustavsson, L. & Högström, S. 1981. Hur många fåglar häckar på Gotland? Bläcku 7: 81-138.

Hermansson, C. & Smitterberg, P. 2010. Tranorna på Gotland. Bläcku 36: 126-137.

Miljö- och energidepartementet. 2007. Artskyddsförordning (2007:845). Svensk författningssamling.

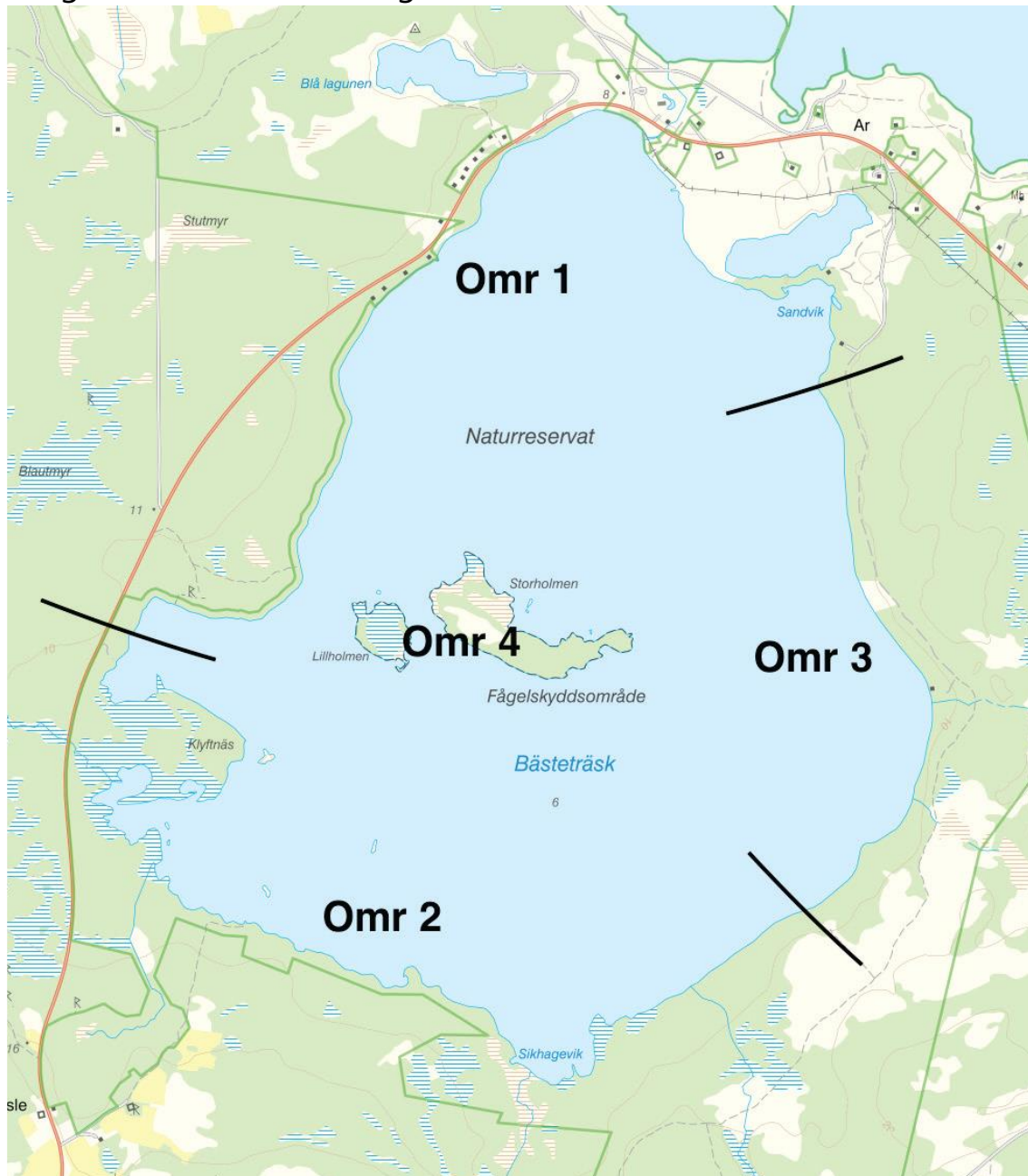
Naturvårdsverket. 2009. Handbok för artskyddsförordningen 2009 del 1 – Fridlysning och dispenser. 47 sid + 20 bilagor.

Naturvårdsverket. 2017. <http://www.naturvardsverket.se/miljoovervakning>

Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M. & Tjernberg, M. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad. 592 sid.

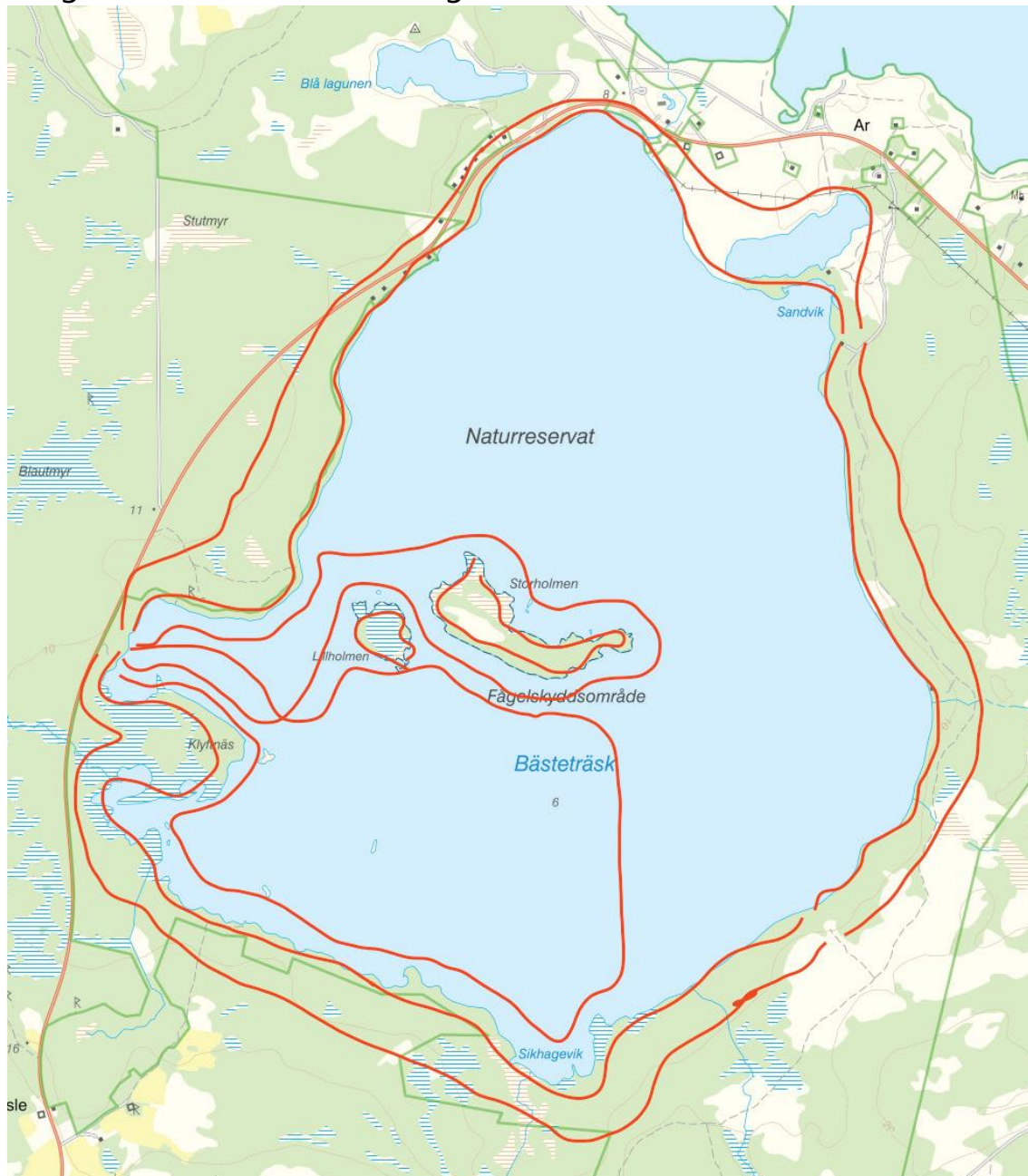
Sveriges Ornitogiska Förening. 2002. Sveriges fåglar: aktuell översikt över deras utbredning, numerär och flyttning. 3:e uppl. Vår Fågelvärld, suppl. nr 49. Stockholm.

Bilaga 1. Områdesindelning

Figur 31. Karta över Bästeträsk med indelningen i 4 delområden. Revirkartering har skett längs två linjer inom varje delområde, varav den ena är längs strandlinjen och den andra 50-150 m innanför strandlinjen. Linjen längs strandkanten har deldelats a och den inre linjen b. Därutöver har punktinsatser gjorts inom utvalda delar av området samt har inventering skett med kanot inom delar av Bästeträsk.

Bilaga 2. Rutter vid inventeringar

Figur 32. Karta över Båsteträsk med röda linjer som visar områdena som ingått i linjetaxeringen och revirkartering.

Bilaga 3. Fyndlista med kategorier

Tabell 2. Samtliga arter som påträffades vid inventeringarna, angivna med respektive kategori i svenska rödlistan (SR) och artskyddsförordningen (AF) samt indelade i fyra kategorier med olika grad av häckningskriterier. 1: konstaterad häckning, 2: trolig eller sannolik häckning, 3: möjlig häckning och 4: häckning har inte skett.

Art	SR/AF	1 Konstaterad häckning	2 Trolig eller sannolik häckning	3 Möjlig häckning	4 Häckning har inte skett
Knölsvan			×		
Sångsvan	B				×
Grågås				×	
Bläsand			×		
Kricka				×	
Gräsand		×			
Ejder	VU			×	
Småskrake				×	
Storskrake		×			
Storskarv				×	
Gråhäger			×		
Havsörn	NT/B	×			
Brun kärrhök	B	×			
Duvhök	NT			×	
Ormvråk				×	
Kungsörn	NT/B	×			
Lärkfalk			×		
Trana			×		
Enkelbeckasin				×	
Strandskata				×	
Tofsvipa		×			

Art	SR/AF	1 Konstaterad häckning	2 Trolig eller sannolik häckning	3 Möjlig häckning	4 Häckning har inte skett
Morkulla		×			
Storspov	NT/B	×			
Drillsnäppa			×		
Rödbena		×			
Skrattmå				×	
Fiskmå		×			
Silltrut	NT				×
Gråtrut	VU		×		
Skräntärna	NT/B				×
Fisktärna	B			×	
Silvertärna	B			×	
Skogsduva			×		
Ringduva		×			
Gök				×	
Tornseglare	VU				
Göktyta			×		
Spillkråka	NT/B	×			
Större hackspett			×		
Trädlärka	B		×		
Sånglärka	NT		×		
Ladusvala					×
Hussvala	VU			×	
Trädpiplärka				×	

Art	SR/AF	1 Konstaterad häckning	2 Trolig eller sannolik häckning	3 Möjlig häckning	4 Häckning har inte skett
Ängspiplärka	NT				
Gulärta					×
Sädesärta		×			
Gärdsmyg				×	
Rödhake			×		
Näktergal				×	
Koltrast		×			
Björktrast			×		
Taltrast			×		
Ärtsångare				×	
Törnsångare					×
Svarthätta					×
Grönsångare					×
Gransångare				×	
Lövsångare				×	
Kungsfågel	VU			×	
Halsbands- flugsnappare	B		×		
Blåmes				×	
Talgöxe			×		
Svartmes			×		
Törnskata	B			×	
Nötskrika				×	
Kaja				×	

Art	SR/AF	1 Konstaterad häckning	2 Trolig eller sannolik häckning	3 Möjlig häckning	4 Häckning har inte skett
Kråka				×	
Korp				×	
Stare	VU		×		
Gulspurv	VU		×		
Sävspurv	VU		×		

Kontakta oss

Länsstyrelsen i Gotlands län

621 85 VISBY

Besöksadress: Visborgsallén 4

Telefon: 010-223 90 00

E-post: gotland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/gotland

Kontakta oss

Länsstyrelsen i Gotlands län

621 85 VISBY

Besöksadress: Visborgsallén 4

Telefon: 010-223 90 00

E-post: gotland@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/gotland

Framtagen av Länsstyrelsen i Gotlands län i samarbete med följande aktörer: Gotlands Ornitologiska Förening (GOF)